

FORVIST TIL GLEMSLEN

Sankt Petersborgs uvurderlige avantgardearkitektur forfalder og bulldozes i disse år. Det er ved at være sidste chance for at opleve de enestående bygninger.

JENS MALLING (TEKST OG FOTO),
SANKT PETERSBORG

Der er langt til de overdådige palæer inde ved den berømte gade Nevskij Prospekt i midten af Sankt Petersborg, hvor turisterne falder i svime over Vinterpaladset.

Her i det øde industriområde Baltijskij Savod omkring fire kilometer fra centrum ligger kommunisttidens fabrikker tomme hen. En port hænger løst fra sit hængsel. En ensom Lada er nonchalant parkeret, hvor ukrudt skyder frem overalt. Mellem rustne skorstene rækker en særpræget struktur pludselig i vejret: den for længst nedlagte valsefabrik Røde Nellikes vandtårn.

Det synes at knejse i trods mod sin egen tilstand. Bygget i 1930 og siden håbløst forsømt, lange revner skærer sig gennem murværket, pudsen hænger i flager, og store huller blotlægger de matte, vejrbitte mursten. En af pladerne for de ituslæede vinduer foroven er faldet ud og efterlader bygningen med et enkelt livløst øje. Den stirrer frem for sig som en livstræt kyklop, ingen længere er bange for.

Stærk kontrast

Ansigt til ansigt med dette levn fra sovjetstatens første årti afslører et nærmere eftersyn et paradoks: Der er en stærk kontrast mellem tårnets miserable tilstand og dets smukke udformning. De udekorerede flader, rene linjer og cirkelformerne er mesterligt komponeret og sat sammen af Jakov Tjernikov, en af den russiske avantgardes allerbedste arkitekter.

Han var selv maler og overførte på

BYGGEKUNST.

Narvskaja Zastava er en hel bydel overstrøet med avantgardebygninger, der blev opført i slutningen af 1920'erne og starten af 1930'erne. Nærmeste metro er Narvskaja.

KRAFT.

Tekstilfabrikken Røde Banner er tegnet af arkitekten Erich Mendelsohn og bygget i 1926. Bygningens mest markante kendetegn er kraftværket, der leverede strøm til hele fabrikken og ser ud til at trække den store fabriksal frem som en slæbebåd – en metafor for kraft og ydeevne.

elegant vis et af tidens populære temaer fra billedkunsten – legen med geometriske figurer – til sin bygning. I et kort sekund er det, som om erkendelsen af bygningens overlegne æstetik tænder en glød langt inde i kolossens mørke øjenhule. Måske som tegn på, at arkitektens bagvedliggende ideer atter kan vækkes til live.

Gadeskilte på kyrillisk eller slet ingen gør det til en udfordring at finde frem

til det præcise sted i det øde industriområde.

Fra metrostationen Vasileostrovskaja på den grønne linje skal man gå ad gaden Srednij Prospekt Vasiljevskogo Ostrova i vestlig retning. Ned ad den nede gade på venstre hånd rager bygningen op på et hjørne på højre side helt nede i bunden. Fra metrostationen er der lidt over 2 kilometer

»Røde Nellike-fabrikens vandtårn er

Fortsættes
side 6